

Štampa vsak četrtek in velja za poštino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 32 Din, pol leta 16 Din, četrta leta 8 Din. Izven Jugoslavije 64 Din. Naročnina se pošlje na upravnništvo "Slov. Gospodarja" v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — List se dopolnjuje do odgovora. Naročnina se plačuje v naprej. Tel. interurban 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopis se ne vrača. Upravišče sprejema naročnine, avtorske in reklamacije. Cene inzeratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprite reklamacije so poštne proste. Čekoval račun pošluge urada Ljubljana 10.003. Telefonski interurban 113.

10. številka.

Maribor, dne 10. marca 1927.

61. letnik.

Sprememba velikih županov v Sloveniji.

Z veliko radostjo in z navdušenjem je sprejela celotna slovenska javnost vest, da sta odstavljena dosedanja samostojna demokratična velika župana dr. Baltić za ljubljansko in dr. Pirkmajer za mariborsko oblast.

Za ljubljansko oblast je imenovan velikim županom dr. Fran Vodopivec, ki je že bil na tem mestu v mariborski oblasti pod Davidovič-Koroščevo vlado. V kratki dobi, ko je načeloval mariborski oblasti g. dr. Vodopivec, si je osvojil naklonjenost slovensko-štajerskega, koroškega ter prekmurskega naroda in uradništva. Z istim navdušenjem, kakor smo sprejeli svojčas dr. Vodopivca v mariborski, ga pozdravljata sedaj tudi narod in razumništvo v ljubljanski oblasti.

Precej časa je vodil mariborsko oblast eden glavnih zaupnikov Žerjav—Pribičevićev stranke g. dr. Pirkmajer. Ob njegovi odslovljivosti spomnimo javnost na one čase, ko je ta gospod pred zadnjimi skupščinskimi volitvami povzročil ustavitve "Gospodarja" in "Straže". Nadalje je on bil veliki župan v oni žalostni dobi, ko je orjuna vršila največje nasilje po vseh večjih krajih Slov. Štajerske in to nemočno in nekaznovano od strani oblasti. Pod njegovim velikim županovanjem so bili na povelje samostojnih demokratov odstavljani razni vzorni gerenti okrajnih zastopov in zamenjani z zaupniki nam nasprotnih strank. Sploh je bilo pod velikim županom dr. Pirkmajerjem veliko županstvo nekako zatočišče vseh onih, ki so kovali naklepe proti ustvarjalnemu delu naše SLS, ki je edina zastopnica slovenskega naroda.

Slovenski preprosti narod je poznal dr. Pirkmajerja le od strani, da se ga je šibalo pod njegovim velikim županovanjem s centralističnim bičem in se je dobro godilo pod njegovo vlado le najbolj zagrizenim oristašem in ova-duhom samostojnih demokratov. Gotovo ni potrebno še posebej omenjati, da je bil dr. Pirkmajer kot zastopnik ene najmanjših a najbolj osovraženih strank v Sloveniji pri preprostem narodu in tudi pri poštenem uradništvu skrajno nepriljubljen.

Z vso sigurnostjo lahko trdimo, da se je s spremembo velikega župana mariborske oblasti oddahnila cela oblast! Na velikožupansko mesto v maribor je imenovan sodni svetnik mariborskega okrožnega sodišča g. dr. Fran Schaubach.

Da bo naše kmetstvo, podeželsko obrtništvo in delovno ljudstvo vedelo, kedo je zamenjal dr. Pirkmajerja, mu ho-čemo v naslednjem podatki kratek oris delovanja in življenja novega velikega župana.

G. dr. Fran Schaubach je star ob nastopu svoje nove in odgovorne službe 45 let in je rodom iz Drašča na Koroškem v Zilski dolini. Oče mu je bil premožn, delaven, krščanski in skoz in skoz slovensko zavedni kmet, ki je vzgajal vse svoje otroke v tem prepričanju. Brat g. velikega župana je še danes na očetovem domu edini slovenski župan v danes od Nemcev tolikanj tlačeni Koroški.

Dr. Schaubach je zvršil z najboljšim uspehom gimnazijo v Beljaku, visoko šolo in sicer pravno vodo pa na Dunaju. Na Dunaju je vstopil v krščansko slovansko visokošolsko društvo "Danica" in mu je bil navdušen ter delaven predsednik. Že kot dijak in posebno še kot visokošolec je ob počitnicah delal med priprostim koroškim narodom v narodno budnem in izobraževalnem oziru. Njegovo delo je ustanovitev raznih izobraževalnih društev v Zilski dolini. Kot mladostni narodni delavec je bil dr.

Schaubach osovražen pri koroških Nemcih in nemškutarjih, ki so pokazali to mržnjo napram njemu tedaj, ko se je podal kot doštudirani pravnik v javno službo pri koroških sodiščih. Cenilo se ga je, ker je bil v javni službi prvovrstni pravnik, a porivalo se ga je na najslabša mesta, ker je bil zaveden in neustrašen Slovenec, ki je tudi v javni službi pod staro Avstrijo in v nemško zagrizenih mestih Koroške priznal in deloval kot sin slovenske matere.

Ko je prišel na vrsto, da se ga je moralo imenovati sodnikom, so ga vrgli iz Celovca v pod staro Avstrijo najbolj zapostavljeni kraj: Crnomelj v Belo Krajini.

Kljub vsem zmožnostim zapostavljeni sodnik dr. Schaubach si je tudi v Crnomlju osvojil kmalu srca priprostega kmetijskega naroda. Crnomalci so s posebno spoštljivostjo gledali nanj, ker ni bil samo Slovenec, ampak tudi dejansko krščanski sin kmetstvo slovenske matere.

Kako je preprosti belokrajinski narod cenil službovanje dr. Schaubacha med težkimi medvojnimi časi, je najbolj dokazal s tem, da ga je poslal po prevratu kot zastopnika Belokranjcev v beograjsko skupščino. V časti in odgovornosti poslanca je dr. Schaubach storil veliko za ureditev razmer v novi državi.

Ko mu je potoke poslanski mandat, v drugič ni več kandidiral, ampak je prišel v Maribor na okrožno sodišče kot sodni svetnik. V Mariboru je opravljal na sodišču najtežjo službo in je slovel za enega najboljših pravnikov v celi Sloveniji. Bil je najboljši, skrajno nepristranski pri strankah, pri predstojnikih in podrejenih najbolj priljubljeni sodnik.

In glejte, ta gospod dr. Schaubach, ki se je že izkazal v javnem življenju pri narodu in izobražencih, je zamenjal dosedanjega velikega župana dr. Pirkmajerja.

Dr. Schaubachova preteklost nam daje jamstvo, da bo ta gospod v dostojanstvu in oblasti velikega župana posvetil vse moči za zboljšanje razmer na Slov. Štajerskem, Koroškem, Prekmurju ter Medjimurju.

Z dr. Franom Vodopivcem in dr. Franom Schaubachom je dobil slovenski narod dva velika župana, na katera lahko gleda z zaupanjem, da bosta delovala za vsestransko dobrobit doslej zapostavljene Slovenije. — ot.

Iz delovanja SLS ministrov.

Da so bili naši trije slovenski ministri v minulem tednu pridno na delu, nam dokazujejo tale dejstva:

Kmetijska zbornica.

Zahteva SLS je, da dobi tudi kmetijski stan svojo stanovsko zbornico. Minister za poljedelstvo dr. Kulovec je to zadevo postavil v svoj program že v bivši Davidovič-Koroščevi vladi in seveda tudi sedaj, ko je ponovno prevzel kmetijsko ministrstvo.

Neki beograjski nasprotniki kmetijskih zbornic v tej stvari napadajo kmetijsko ministrstvo in na razne načine spravljajo to zadevo v javnost. Dr. Žerjavovo »Jutro«, ki mu je seveda vsak paberik dober, da mu nudi priložnost napadati ministra, ki je pristaš SLS, je to zadevo pograbilo, jo zabelilo z lažjo in se na dolgo razpisalo, kako je SLS tudi to točko svojega programa »opustila«.

Program SLS je izraz volje našega naroda, to priznava tudi »Jutro«. V tem programu so kmetijske zbornice ena najpomembnejših točk. Te zadeve ni premaknil noben minister doslej še niti za las naprej. Dr. Kulovec pa je že izdelal načrt za kmetijske zbornice in ga bo, čim bo to mogoče, spravil pred skupščino.

Tako izvršuje SLS voljo našega kmeta.

lencakom, pa ne samo to, ampak da jo je Valencak v gneči dvakrat poljubil na lice.

Srce Jakčevo se je še bolj razburilo, ko je čutil v roki Vojtkovo dvajsetico. Pred Vojtkom stoječ je rekel:

»Vojtek! Nekaj bi ti povedal!«

»Kaj pa?«

»Kasja pleše.«

Vojtek se je dvignil z resja.

»Pleše?«

»Pleše!«

»Kje?«

»V krčmi pod cerkvijo.«

»Ali si jo videl?«

»Videl.«

»S kom?«

»Z Valencakom.«

Vojtek pa hop! z ležišča na noge. Bil je bos, skočil je na iskro od ognja, pa se ni zmenil za to.

»Ali govoriš po pravici?« in je zgrabil Jakca za rame.

»Po pravici!«

»Na!«

Vojtek mu je vrgel tolar: Jakce ga je spravil. Potem je Vojtek skočil k steni, pograbil čizme in se obual.

Tista dva Hajackova velikana, ki sta nepremično sedela na nizki klopi pri ognju, glavi nagibajoč k ognju, v črnih, smolnatih srajah, s pasovi, do pod pazduhe obiti s medjo, z lasmi, padajočimi na rame, sta dvignila glavi in se spogledala. Iz črnih, osmoljenih in ožganih obrazov jima je samo zabliškala modrikasta belina oči.

Vojtek se je obul.

»Kam greš?« ga vpraša ovčar.

»Tia!«

»Pazi!« svari ovčar.

Kaj delajo naši ministri?

»Delavska politika«, glasilo vodje slov. socialistov g. Antona Kristana, se zopet prav sirovo zaletuje v naše ministre. Dr. Gosarja, ministra za socialno politiko sicer pusti to pot v miru, ker je iz vrst lastnih oristašev dobila take proteste, da jo je minilo veselje nadaljevati to gonjo, zato pa si je izbrala za tarčo to pot dr. Kulovca in ing. Senerca, ministra za zgradbe, in ju vprašuje, kaj da sta že naredila.

Kaj takega kakor Anton Kristan naši ministri gotovo ne delajo, bi lahko mi kratko odgovorili. Ker pa nismo takih manir kot »Delavska politika« in ker moramo po njenem pisanju soditi, da sploh ne ve, kaj se godi v državi, zato ji lepo pojasnimo, da je dr. Kulovec samo z odpravo carin na umetna gnojila koristil slovenskemu malemu kmetu več kot vsi njegovi predniki. Minister Sernec si je stekel zaslugo, da se na njegov ukaz in s podporo, ki jo je nakazal, gradita že dve cesti v Sloveniji. Po zaslugi slovenskih ministrov bo Slovenija všteta med pasivne kraje, ki so deležni državne podpore v prehrani. Naši ministri so izposlovali, da se zniža dohodnina, in končno je vlada, v kateri sedijo naši ministri, odstranila iz naše uprave vlado, pod čigar zaščito so se izvršili krvavi dogodki v Trbovljah. Če bi se nič drugega dobrega ne zgodilo pod sedanjo vlado kot samo to, je to tako zadoščenje za vse delavstvo, da bi »Delavska politika« morala vsaj molčati, če noče pravično ocenjevati dela sedanje vlade.

Kredit za cesto št. II—Veljka nakazan.

Finančni minister je podpisal akt, s katerim se za novo cesto št. II—Veljka takoj nakaže kredit iz letošnjega proračuna v znesku 1½ milijona dinarjev. S tem se bode zgradila važna cesta na severni meji naše države. Vezala bo Apaško kotlino in obmejne kraje z Mariborom. Gradbeno ravnanje v Ljubljani bo takoj pričelo z delom, da bo cesta do avgusta letos gotova. Za časa, ko so bili radičevci na vladi, finančni minister ni hotel podpisati tega kredita, dasiravno je bila svota še v starem proračunu določena.

Iz zgoraj omenjenega je jasno razvidno, da so storili v preteklem tednu naši ministri veliko za Slovenijo.

Da bomo nasprotnike poznali.

Kaj pravijo Žerjavovi demokrati?

Samostojni demokratje so napovedovali že ob nastopu sedanje vlade, da je to le vlada za pustni čas. Se pred pustom bo padla in potem bosta zopet Pribičević in Žerjav s svojo Orjuno pritisnili svoje žepe k vladnim jaslom. Sedaj pa smo že v postu in vlada še vedno trdno stoji in posebno naši slovenski ministri delajo z vsemi močmi na zboljšanje razmer v Sloveniji in celi državi. Stalnost in trdnost vlade jezi samostojne demokrate in trisijo po »Jutru« dnevno laži, kako vabijo radikali Pribičevića in Žerjava v vlado ter jima ponujajo kar tri ministrstva. Te laži so pač za pust in kmalu bo morala ta gospoda priznati, da je popolnoma osamljena v Beogradu, kjer so že tudi izprevideli, koliko je škodovalo ugledu cele države svoječasno divjanje Orjune in v nebo vpioče krivično preganjanje uradništva, ki ni maralo trobiti v Žerjav-Pribičevićev rog. Silno jezijo samostojne demokrate oblastne skupščine, kjer nimajo kot brez pomembna stranka prav nobene besede. Brez samostojno-demokratske navlake bodo oblastne skupščine tudi veliko storile za Slovenijo.

Ker se čuti dr. Žerjav popolnoma zapuščene in osamljenega, je začel po »Jutru« in »Domovini« točiti na bo-

»Bodite brez skrbi! Proti jutru pridem.«

»Bog te varuj!«

»Z Bogom!«

Segla sta si v roke.

Vojtek je vzel čjupago in šel iz koč.

Črna Hajackova dolgina sta vstala s klopi in pokimala ovčarju.

»Gresta z njim?«

Prikimala sta.

»Kakor se vama zdi.«

Mutca sta vzela v steno zasajeni čjupagi in šla iz koč.

»Za sto vragov, zakaj si mu to povedal?« se je ovčar obrnil k Jakcu.

»Zakaj bi mu ne povedal, ko sem slišal, kako je obljubila, da ne bo plesala? Najbolj ji je prepovedal tistega Valencaka.«

»Hej, lep dirindaj bo tam!« je rekel ovčar polglasno, dejal utrinek v pipo, pričel puhati iz nje ter se vtopil v premišljevanje.

Vojtek je hitel, da mu je drobni pesek letel izpod nog. Tekel je preko doline, tekla skozi gozd, ni slišal Hajackovih za sabo, šele na cesti ju je zapazil. A hitel je dalje, ne da bi se ozrl.

Pritekel je v vas, hitro h krčmi in pogledal noter skozi okno. Valencak pleše s Kaško. Pravkar se je bil ustavil pred godei in zapel.

In stari Jernej Hucjanski, velik veseljak, mu je šaljivo odpel, da so se vsi zakrohotali.

Vojtek je stopil v vežo, iz veže pred vrata. Hajackova pa za njim v vežo.

Nekdo se zadene obenj.

»Kaj pa ti, Vojtek?«

Kako so vzeli Vojtko Hronjca.

Poljski spisal K. Przerwa-Tetmajer; preložil Al. Benkovič.

Jakec je bil zapazil, da je k Vojtku dvakrat prišel neki neznan fant, ki je bil strašno velik, da sta natihem nekaj govorila z ovčarjem, in potem ni bilo Vojtko v koči vso noč, še en dan in noč, pozneje pa kar štiri dni, in da je imel, ko se je vrnil, mnogo srebrnih dvajsetic, tolarjev in celo cekinov, od katerih je vsakemu po enega dal dvema mutastima pastirjema iz Mure, bratoma Hajackima, Miha lu in Kubi, fantoma, od katerih je vsak lahko dvignil v zobeh po dva centa železa, na hrbtu pa najmanj pet centov.

A ta dva fanta sta bila mirna, nikomur nista storila nič žalega. Vrhu tega je znal Kuba, čeprav je bil nem, za-čudo lepo svirati na piščalko in na trobljo, da je kar odmevalo po gozdih.

Jakec je računal, da Vojtek Hronjec od nikoder drugod ne nosi srebra in zlata, kakor samo iz Luptova za Tatrmi, tisti veliki fant pa da ni nihče drugi kot pomagáč rokovnjačev, s katerimi se je združil Vojtek.

A za to ni šlo. Jakec je samo opazil, da je ovčar, njegov stric, imel Vojtko nenavadno v čisljih, kar se da skrbel zanj in včasih rekel:

»Iz tebe, Vojtek, kdaj še kaj bo!...«

Tudi to je vedel Jakec, da se rada vidita Vojtek in Kasja Penckovska, ker je bila dvakrat pri njem na hali, kajti Vojtek je nerad hodil v vas, ker je bil dezertir.

Slišal je tudi Jakec, kako je prisegla Vojtku, da ne bo hodila v krčmo, da ne bo plesala in posebno ne z Bronislavom Valencakom s Košnih fužin.

Hudo se je Jakcu razburilo srce, ko je kupoval tabak in žganje, videl Kasjo, kako je plesala polko s tistim Va-

ben: Vsi naprednjaki skupaj proti SLS! Vabi pod svoj klobuk Pucelj-Radičeve ostanke v Sloveniji, narodne socialiste in socialne demokrate. Dr. Žerjavu so sedaj v zapuščenosti in v brezupnosti na vladno moč dobrodošli vsi centralisti in sovražniki Slovenije, da bi se lahko zagnal z večjo močjo proti predstavnicam Slovencev — SLS. Evangelij o skupni napredni fronti proti SLS je začel že dr. Žerjavov prednik dr. Kukovec, a se mu je obnesel v toliko, da je dr. Kukovec zapustil samostojne demokrate in prestopil k Radiču; pri bobnanju dr. Žerjava k skupni napadni fronti smo radovedni, kam neki bo uskočil on, ker ga menda niti Radič ne bi hotel skriti v svojo torbo.

Samostojni demokrate sedaj skušajo, kako bridka je, ako je tako mala stranka kakor SDS osamljena v Beogradu in v Sloveniji.

Kaj pa Pucelj in Radič?

Pucelj je imel pred dnevi v narodni skupščini tako netesno govor, da se delajo norca z njega celo Hrvati, s katerimi je zvezan. Radikale, s katerimi je sedel toliko časa pri skupni vladni mizi, je zmerjal za falote; glede Slovencev pa je izjavljal, da so Puceljevo stranko porazili pri zadnjih oblastnih volitvah župniki in kaplani. Pucelja nima več za resnega niti Radič, ki tudi danes psuje radikale, ker so ga nagnali radi brbljavosti iz vlade. Ker kljub ponujanju Radiča nočejo v vladu, je začel v zadnjem času hvaliti Pribečeviča, katerega je svojčas psoval kot največjega batinaša-nasilneža cele države.

Pucelj in Radič se bosta morala uživati v prepričanju, da nista za ministrske stolčke, ker preveč nepremišljeno govorita in prepogosto menjavata svoje prepričanje. Preveč pestro barvanih politikov tudi v Beogradu ne marajo.

In socialni demokratje!

Voditelj slovenskih socialnih demokratov, ljubljanski milijonar g. Anton Kristan, je bil vedno eden najboljših Žerjavovih prijateljev. Žerjav-Kristanova najožja prijateljstva vez se že kaže tudi pri socialističnih pristaših po mestih in industrijskih središčih. Socialni demokratje so edini, ki so že ponudili na Tone Kristanov pritisk roko Žerjavcem v boju zoper SLS. Kako hitro je moralo socialistično delavstvo na Kristanovo povelje pozabiti, da ga je pobijala in streljala Žerjav-Pribečevičeva Orjuna v Trbovljah in tudi po drugod kot divjačina.

Sklepanje bratovščine med slovenskimi socialnimi demokrati in žerjavovci si bo treba dobro zapomniti za prihodnost. S pobratimijo z Žerjavovo stranko so tudi socialni demokratje priznali, da so za davek na ročno delo, katerega je svoj čas uzakonila samostojna demokratska stranka pod ministrom dr. Žerjava.

Državna politika.

V NAŠI DRŽAVI.

V parlamentu se nadaljuje razprava o proračunu. Ker mora biti proračun sprejet do 1. aprila t. l., je preostalo za razpravo le malo časa in narodna skupščina zato zboruje čeli dan, predpoldan in popoldan. Opozicijske stranke so že uvidele, da so vsi napadi na vladno brezuspešni; postala je znatno mirnejša in njeni govorniki v parlamentu niso več tako bojevit.

Vlada dela, tudi v Sloveniji že opazamo sadove tega dela. Odstranjena sta nepriljubljena velika župana Parkmajer in Baltič. Kmetijska družba in agrarni urad v Mariboru, kjer so sedeli radičevski agitatorji, ki so bili plačani od države, delali pa so le za radičevsko stranko. Dovoljeni so novi krediti za ceste, za brezposelne. Delo vlade za Slovenijo je točnejše razvidno iz današnjega članka.

Železniško ministrstvo se bavi z načrtom znižanja prevoznih cen, zlasti za osebni promet. Pri nas so cene na železnici neprimerno višje, nego v drugih državah ter je zato potovanje zelo draga stvar. Z znižanjem cen bi bilo gotovo vsem ustreženo.

V zakonodajnem odboru je bil sprejet zakon o centralni (osrednji) upravi. Po novem zakonu bomo imeli samo 11 ministrov, kar bo državo dosti manj stalo, kakor pa sedaj. Zakon pride po sprejetju državnega proračuna pred skupščino.

Demokratska stranka se ponuja za vstop v vladu. Davidovič je pripravljen pristati na vse pogoje, samo če bi radikali žrtvovali ministra Maksimoviča.

Ozre se: Florek Francuz, ne več mlad, pokašljujoč, majhen, grd, bogat kmet, ki je imel Kasjo silno rad in mu kar nič ni kazalo, da bi se z vspehom kosal z Valencakom ali z Vojtkom Hronjem, je sovražil Valencaka. Ker je že sam ne more, naj jo vzame Vojtek.

»Pozdravljeni!« je rekel Vojtek.

»Ali vidiš, kaj se tu godi?«

»Kaj naj bi se godilo?«

»Kaška pleše z Valencakom.«

»Zato sem pa sem prišel.«

»Ej! Križ božji! Vojtek!«

»Bo, kar bo!«

»Ná mojo roko! Pij, če hočeš tri dni! Kravo prodam, — Pij, Vojtek, prijatelj moj! Kar pij! A kakšna vragova sta prišla s tabo?«

»Muranska dva pastirja, Hajackova! Mutca!«

»Za Boga, pa kakšna sta! Ko bi jaz bil tak! Znebil bi se tega Valencaka.«

»Brez strahu! Z njim se že pomenim.«

»Ej, ej, Vojtek! Pij, kolikor hočeš. Travnik v Oblazu prodam, polje prodam, hišo prodam: pij, Vojtek! Prijatelj moj! Jaz je nisem mogel, vzemi jo ti! Vzemi, vzemi jo! — Vrrr ...«

Zdaj je Florek Francuz zarenčal kakor pes, da je kar pene tiščal, zasadi je nohte Vojtku v dlan in se ves tresel, prestopajoč z ene noge na drugo kot petelin.

»Ali jo vidiš tam?«

»Vidim.«

»Objemata se, pogledaj, Vojtek! Vrrr ...«

In Florek Francuz je sklonil glavo in z zobmi popadel rokav Vojtkove srajce.

Poslanec Pucelj je doživel v skupščini blamažo, katero si bo zapomnil. Skušal se je oprati radi proračuna, katerega je pomagal sestavljati on, ko je bil še v vladi. Pri tem je napadel vsevprek radikale, SLS, škofa, duhovnike, od radikalov pa je dobil take odgovore, da je hitro umolknil. Zabrutili so mu v obraz v srbsčini najhujše izraze, in Pucelj je vse mirno požrl.

V DRUGIH DRŽAVAH.

V Ženevi v Švici prične te dni zopet zborovati Društvo narodov. Države so že odposlale svoje zastopnike. Našo državo bo zastopal naš poslanik v Švici.

V Albaniji se zopet nekaj kuha. Italija nima miru, dokler ne spravi Albanijo popolnoma pod našo oblast. Sedaj pripravlja sporazumno s predsednikom albanske države revolucije, ki bi ji dala povod, da to državo z vojaštvom zase.

Na Poljskem se pripravljajo nove volitve. Vse stranke so razvile živahno agitacijo in volilni boj bo zelo oster. Parlament je nezmožen za delo in bo v kratkem razpuščen.

Turčija se mrzlično oborožuje. Pričakuje napada od Italije, kateri je zopet zrasel apetit po ozemlju v Mali Aziji. Turčija se je oslonila na Rusijo, ki ji je obljubila pomoč v slučaju vojne.

Evropske države se ena proti drugi oborožujejo. Nemčija gradi trdnjave ob meji proti Poljski, Francija se utrjuje ob nemški in italijanski meji, fašistovska Italija je pa izpremenjena v eno samo bojno laborišče. Bogue, kje bode počilo najprej, gotovo pa je, da v Evropi ne bo trajnega miru. Da bi novi vojni vihar le minil brez nas, to bi bila za našo državo največja sreča.

Na Kitajskem se nadaljuje vroč boj za mesto Šanghaj. Čete južnokitajske republike so mesto že obkolile in branijo ga samo še ostanki razbite severne armade, ki pa navala ne bodo vzdržali. Evropski del mesta je zavarovan z angleškimi, francoskimi, ameriški in japonskimi četami, v pristanišču pa stoji vse polno bojnih ladij.

V Mehiki se položaj za katoličane ni nič zboljšal. Od kar je začela vlada preganjati katoličane, jo zasleduje zla usoda. Povsod ima nesrečo. Zapletla se je v spor z Združenimi državami Severne Amerike, ki so že odpoklicale svojega diplomatskega zastopnika ter grozijo Mehiki z vojno.

Kaj je novega?

80letnica koroškega prošta Matije Randra. Dne 24. februarja t. l. je obhajal mil. g. prošt Matija Randl v Dobrli vasi na Koroškem 80letnico. 18 č. gg. duhovnikov iz pliberske in dobrolske dekanije se je ta dan zbralo v njegovem gostoljubnem domu v Dobrli vasi. V imenu duhovščine ga je pozdravil g. župnik Sekol, g. svetnik Knidman in pliberski g. dekan Hribar. G. župnik Poljanec je kot zastopnik slovenskega ljudstva proslavljal g. prošta kot vztrajnega, razumnega rodoljuba, ki za svoje ljudstvo ni samo delal, ampak tudi molil in trpel. Tak mož zasluži, da mu vsa Slovenija čestita in posnema njegov vzgled. Bog ga ohrani še mnogo let v krogu dragih mu koroških Slovencev!

Na župnijo Sv. Peter na Kronske gori je bil inštaliran zadnji nedeljo dosedanji g. provizor na Dobrni pri Celju Alojzij Vrhnjak.

Smrt na pepelu. Na trikotu, koroška in južna proga v Mariboru, se je zopet dogodil nov slučaj smrti radi zadušenja s strupenimi plini. V tem trikotu odlaga železnica vroč pepel iz lokomotiv. Ker ohrani pepel več dni toploto, ga porabljajo pozimi razni ubožci brez strehe za prenočišče, kar pa je dosedaj zahtevalo tekmo enega leta že dve človeški žrtvi. V noči od ponedeljka na torek pa se je zgodil na omenjenem prostoru zopet nov slučaj zastrupljenja. Delavci so našli v torek dopoldne na pepelu ležati moško truplo, o katerem so ugotovili, da je to zbiralec starega železa Karl Pisk, kojega brat je pred enim letom na ravno istem mestu našel smrt in sicer tudi od zadušenja s strupenimi plini.

Vlomilec v blagajno. O vladu pri carinsko-posredovalni tvrdki Jaklič v Mariboru smo že poročali. Domneva, da so vlomilec prišli v Maribor samo na kratek obisk, bo najbrže pravilna. Spretnost, katero so pokazali vlomilec pri vrtanju zelo močno zavarovane »Panzerkasse«, kaže, da so

bili mojstri na delu. O vlomileh je policija dognala nekaj podrobnosti. Vlom sta izvršila dva 26 do 30 let stara moška, dobro oblečena, ki sta dva dni pred vladom dospela v Maribor z zagrebškim brzovlakom. Na kolodvoru sta dala shraniti v garderobo dva kovčka, v katerih se je nahajalo najbrže vlomilsko orodje. Noč pred vladom ju je videl na dvorišču hiše, kjer se nahaja Jakličeva pisarna, nočni čuvaj; sigurno sta že takrat poskušala izvršiti vlad, pa ju je čuvaj prepoznal. Ko se jima je poskus pri Jakliču v zadnjem hipu ponesrečil, sta odpotovala naslednji dan z osebnim vlakom proti Kotoribi. Policija sumi, da sta odšla na Madžarsko, odkoder sta najbrže doma.

Samomor. Dne 1. marca so našli mrtvega hlapca Alojzija Šparovec, ki je služil pri posestniku Kranjcu pri Sv. Ani v Slov. gor. Oddal si je dva strela s samokresom v trebuh; ker še to ni zadostovalo, se je nato še obesil. Umrli pa je vsled ran, povzročenih po strelu. Imenovani je bil drugače miren, priden fant in trezen, pač pa je bil duševno nekoliko omejen, dan pred smrtjo je nenavadno več pil.

Požari v Slov. gor. Jeseni 1925 je bilo v kratki dobi izvršenih več požigov v Zavrhu, župnija Sv. Rupert v Slov. gor. Razburjenje je bilo tedaj veliko, posebno ker se ni zamoglo izslediti storilca. Od tega časa je bilo zopet mirno in se je razburjenje že pogojevalo. Dne 23. februarja so pogoreli ponoči svinjaki posestnika Friderika Žilko v Spodnji Voličini pri Sv. Rupertu. Kot osumljenca so zaprli gospodarjevega viničarja Friderika Ketiš. Dne 2. marca zvečer ob 1/2 osmih je izbruhnil v hramu Lize Zemljč v Zavrhu štev. 4, ogenj, ki je v kratkem uničil hišo in gospodarsko poslopje. Lastnica ni bila zavarovana. Ob devetih je začela goreti viničarija posestnika Simona Čeh v Črmlenškaku št. 30, ki je oddaljena komaj 1000 korakov od prej imenovanega pogorišča. V tej viničariji ni nikdo stanoval. Škoda je po zavarovalnici krita. Očividno je povzročila ogenj zlobna roka. Kot osumljenca so privedli v zapor Janeza Janžekoviča, po sestnika v Črmlenškaku, ki se je dal popolnoma mirno odvesti. Njegov brat je tudi v zaporih, ker je osumljen požiga svojega gospodarskega poslopja v Šetarjevi. — V isti noči malo pred polnočjo je izbruhnil požar v Radehovi, pol ure od trga Sv. Lenart, v gospodarskem poslopiju zakoncev Letnik, ki je uničil v kratkem celo poslopje, dve breji kravi, vozove in vse stroje, ker so ljudje prepzono zapazili ogenj. Lastnika sta bila sicer zavarovana, vendar trpita še občutno škodo. Kot osumljenca so zaprli soseda posestnika Fr. Markeža in hčer Jožefo, ki sta grozila s požigom radi sporov, ki jih je imela ta družina z zakoncem Letnik.

Smrt in pogreb vrliga moža. Iz Starega trga pri Slov. Gradu poročajo: V četrtek, dne 3. marca, smo pokopali tukaj ob obilni udeležbi iz domače fare, mesta in sosednih župnij zelo uglednega in vzglednega posestnika Pavla Popica, p. d. Bovšnika na Radišah. Marsikateremu obiskovalcu Urše gore bo znan njegov dom, ležeč blizu Sel na krasni planjavici, kakemu grajskemu posestvu sličen. Rajni je bil podoben vernemu tirolskemu kmetu. Duševno pastirstvo na Tirolskem je zato tako naporno in potrebuje Tirolska mnogo duhovnikov, ker verni kmetje želijo tam imeti ob smrtni uri duhovnika pri sebi in prebijejo duhovniki v takih hišah po cele dneve in noči. Tako je Bovšnik poslal zdaj po duhovna v Stari trg, zdaj na Sele in bil mnogo mirnejši, ko je imel duhovnika pri sebi. Bil je vzoren kristjan, gospodar, soprog, oče in sosed. Naj mu Bog vse bogato poplača!

Opozorilo! Opozarjamo somišljenike, da se v zadevah, v katerih potrebujete posredovanja pri oblastih v Sloveniji, obračate na poslance oblastne skupščine svojega okraja. Na poslance narodne skupščine v Beogradu se tozadevno obračajte le v zadevah, ki se rešujejo v Beogradu, ali pa če ni zasedanja narodne skupščine, kar razvidite iz časopisov. Ako je zasedanje narodne skupščine, morajo biti poslanci v Beogradu in jim ni mogoče hoditi domov na razne kraje radi kakih vlog. Kadar se obrnete pisмено na poslance, ali na tajništvo SLS, dajte stvarne in točno podatke (ime in priimek, kraj, datum in številko vloge itd.). — Tajništvo SLS v Mariboru.

Podpora za brezposelne. Ministrstvo za socialno politiko je nakazalo Velikemu županu mariborske oblasti 15 tisoč Din za podpore, ki se imajo razdeliti sporazumno z mariborsko in celjsko Borzo dela med brezposelnimi delavci v mariborski oblasti. Podpora se mora nakloniti le onim brezposelnim delavcem, ki so kot taki priglasi najmanj 10 dni pri eni ali drugi Borzi dela. Prosilec mora spi-

Valencak je pogledal Vojtko, Vojtek njega. Gledata se in smehljata, a si pretita z očmi, da se iskre krešejo. Fantje že opazajo, da tu »nekaž bo«, umikajo se in vrste v gručo. Godba igra. Valencak pleše. Pleše nestalno, ne gre mu prav. Nazadnje vendar preneha, izpusti Kasjo izpod roke, hoče jo objeti čez pas in jo za konec zavrteti po zrak. V tem Florek Francuz Vojtko sune v bok in mu šepne:

»Vojtek!«

Vojtek plane naprej, zgrabi Kasjo za kito, ovije si jo okrog roke in jo vrže ob tla. Samo zastokala je in se ni gnila več.

»Mrcina! To so tvoje obljube!« kriči Vojtek in jo suje v prsi.

Valencak se je opotekel, zajal in izbulil oči. V tem je od strani priskočil Stašek Peneckovski. Kaškin brat, ter kriknil: »Bij!« in je Vojtko zgrabil za grlo.

Valencak se je iztrezil in hrri na Vojtko.

Pet ali šest fantov, prijateljev in sorodnikov, eden s stolom, drugi s krepelcem, tretji z lončenim vrčem v roki, lijoč si pivo na glavo, se je vrglo k Vojtku, a ta hip so se ljudje pri vratih razleteli na dve strani kakor otrobe v žlebu, kadar krava diha vanje, in tista dva silna mutca, črna in v svetlih, z medjo obitih pasovih, sta dvignila ogorčene, do pod pazduhe gole roke v širokih pastirskih rokavih. Kakor padajo kladiva v koščeljskih fužinah, dvignila se brez ropota in padajoča s hrupom, tako so se brezglasno dvignile in telebnile na ljudske glave njih pesti. Med gnečo je nastal vik in krik. Bliskajoča z močrikasto belino oči in hropeč iz grla, sta mutca metala fante okrog sebe, kakor snope po niivi.

Dobro, da nista bila, če ne, Bog nas varuj! ...

(Dalje prihodnjik.)